

**UCHWAŁA NR XXVI/130/2026
RADY GMINY CHEŁM ŚLĄSKI**

z dnia 31 marca 2026 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej w Gminie Chełm Śląski na lata 2026 – 2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U.z 2025 r., poz. 1153 ze zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1673)

Rada Gminy Chełm Śląski

uchwala:

- § 1. Przyjąć Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Chełm Śląski na lata 2026 – 2030, stanowiący załącznik do uchwały.
- § 2. Traci moc uchwała nr VII/45/2011 Rady Gminy Chełm Śląski z dnia 15 czerwca 2011 roku.
- § 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Chełm Śląski.
- § 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy
Chełm Śląski

Ewa Holda

Załącznik do uchwały nr XXVI/130/2026
Rady Gminy Chełm Śląski
z dnia 31 marca 2026 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ
ORAZ OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ
NA LATA 2026–2030**

SPIS TREŚCI

Rozdział	Str.
1. Wprowadzenie	3
2. Uzasadnienie wprowadzenia Programu	3
3. Podstawa prawna	3
4. Charakterystyka Gminy Chełm Śląski	4
5. Problem przemocy domowej w Gminie – diagnoza	4
5.1. Definicja i formy przemocy domowej	4
5.2. Dane liczbowe (Analiza Graficzna)	6
6. Cel główny i cele szczegółowe Programu	6
7. Adresaci Programu	6
8. Realizatorzy i partnerzy Programu	6
9. Obszary działań, zadania, realizacja i wskaźniki	7
10. Monitoring, ewaluacja i sprawozdawczość	10
11. Zasady finansowania Programu	10
12. Okres realizacji i postanowienia końcowe	10

1. WPROWADZENIE

Rodzina jest podstawową komórką społeczną, w której kształtują się postawy, system wartości, wzorce zachowań oraz styl życia człowieka.

Powinna być środowiskiem bezpieczeństwa, zaufania, bliskości i wsparcia emocjonalnego. W sytuacji występowania przemocy domowej fundamenty te zostają poważnie naruszone, a dom przestaje pełnić funkcję ochronną.

Przemoc domowa jest istotnym problemem społecznym, oddziałującym na zdrowie fizyczne, psychiczne i funkcjonowanie społeczne osób jej doświadczających, a także na rozwój dzieci i młodzieży. Zjawisko to występuje we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia czy sytuacji materialnej.

Gmina Chełm Śląski od wielu lat realizuje działania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Niniejszy Program jest kontynuacją dotychczasowych doświadczeń oraz dostosowaniem lokalnej polityki społecznej do aktualnych przepisów prawa i założeń Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

2. UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Dotychczasowy gminny program przeciwdziałania przemocy funkcjonował od 2011 r. bez wyraźnie określonych ram czasowych.

Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 9 marca 2023 r., wprowadzająca pojęcie „przemocy domowej” oraz nowe instrumenty ochronne (w tym m.in. natychmiastowy nakaz opuszczenia mieszkania przez sprawcę), wymagała aktualizacji lokalnych dokumentów strategicznych.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. Opracowanie niniejszego Programu jest wykonaniem tego obowiązku oraz odpowiedzią na realne potrzeby mieszkańców Gminy Chełm Śląski, potwierdzone analizą danych oraz doświadczeniem służb pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy.

3. PODSTAWA PRAWNA

Program został opracowany w oparciu o następujące akty prawne i dokumenty:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1673).
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1214 ze zm.).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030.

- Inne obowiązujące przepisy regulujące działalność instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

4. CHARAKTERYSTYKA GMINY CHEŁM ŚLĄSKI

Gmina Chełm Śląski jest gminą wiejską położoną w województwie śląskim, w powiecie bieruńsko-lędzińskim. Zajmuje powierzchnię 23 km² i liczy ok. 6045 mieszkańców (stan na 31 grudnia 2025 r.).

Leży na styku Wyżyny Śląskiej i Kotliny Oświęcimskiej, w sąsiedztwie rzeki Przemszy, zbiornika wodnego Dzieńkowice oraz wzniesienia „Smutna Góra”.

Na terenie gminy funkcjonują dwie szkoły podstawowe, przedszkole, żłobek, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna, Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji. Sieć tych instytucji stanowi ważny potencjał do tworzenia spójnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, opartego na współpracy pomocy społecznej, oświaty, policji, ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych.

5. PROBLEM PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE – DIAGNOZA

5.1. Definicja i formy przemocy domowej

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przemocą domową jest umyślne działanie lub zaniechanie wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy, narażające ją w szczególności na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszenia godności, nietykalności cielesnej lub wolności (w tym seksualnej), wywołujące szkody na zdrowiu psychicznym, cierpienie lub krzywdę, a także ograniczające dostęp do środków finansowych lub innych podstawowych potrzeb.

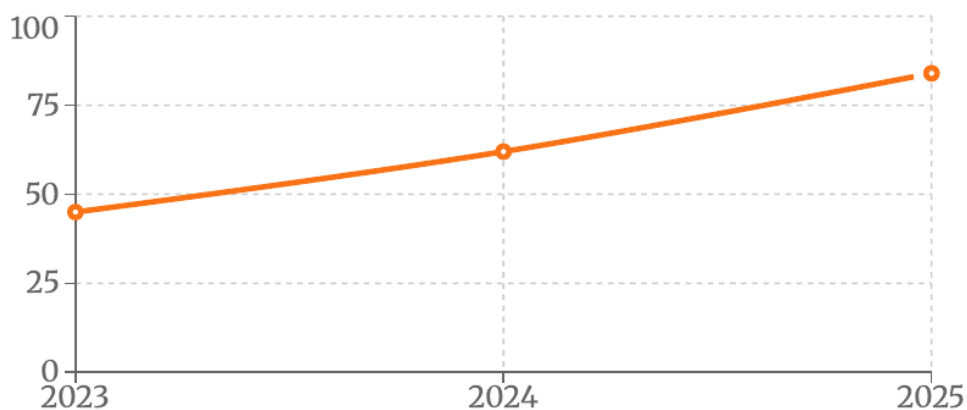
W praktyce wyróżnia się m.in. przemoc fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną oraz zaniedbanie. Wszystkie te formy mogą współwystępować, a ich skutki często mają charakter długotrwały.

5.2. Dane liczbowe – Analiza Graficzna

Poniższa sekcja prezentuje wizualizację danych dotyczących skali zjawiska przemocy domowej w Gminie Chełm Śląski w latach 2023– 2025.

WYKRES 1. DYNAMIKA WZROSTU LICZBY PROCEDUR „NIEBIESKIE KARTY”

WYKRES 1. DYNAMIKA WZROSTU LICZBY PROCEDUR „NIEBIESKIE KARTY”

WYKRES 2. STRUKTURA OSÓB OBJĘTYCH POMOCĄ (DZIECI VS DOROŚLI)

WYKRES 2. STRUKTURA OSÓB OBJĘTYCH POMOCĄ (DZIECI VS DOROŚLI)

Analiza danych pokazuje wyraźną tendencję wzrostową liczby ujawnianych przypadków przemocy.

(Wykres 1). Jest to sygnał świadczący o większej skuteczności systemu zgłoszeń oraz rosnącej świadomości społecznej.

(Wykres 2). Obrazuje udział dzieci w ogólnej liczbie osób objętych pomocą – co wskazuje na konieczność utrzymania silnego nacisku na ochronę małoletnich.

6. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

Cel główny Programu: Podejmowanie działań w kierunku ograniczania skali zjawiska przemocy domowej oraz minimalizowania jej następstw na terenie Gminy Chełm Śląski.

Cele szczegółowe:

1. Profilaktyka i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy domowej.
2. Rozwijanie działań pomocowych na rzecz osób doznających przemocy domowej.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec sprawców przemocy domowej.
4. Podnoszenie kompetencji służb i instytucji realizujących działania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

ADRESACI PROGRAMU.

Adresatami Programu są w szczególności:

osoby doznające przemocy domowej, osoby stosujące przemoc domową, dzieci i młodzież wychowująca się w środowiskach zagrożonych przemocą, świadkowie przemocy domowej, pracownicy instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, mieszkańcy Gminy Chełm Śląski.

REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU.

Głównym realizatorem Programu jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmie Śląskim**.

Realizatorami i partnerami Programu są w szczególności: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmie Śląskim, Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe (szkoły, przedszkole, żłobek), Komenda Powiatowa Policji w Bieruniu, sądy i kuratorska służba sądowa, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lędzinach, podmioty lecznicze, Gminny Ośrodek Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna, organizacje pozarządowe działające na rzecz rodzin i osób doznających przemocy.

9. OBSZARY DZIAŁAŃ, ZADANIA, REALIZACJA I WSKAŹNIKI

Tabela 1. Cele szczegółowe, działania, realizatorzy i wskaźniki realizacji Programu

Cel szczegółowy	Działania (formy realizacji)	Realizatorzy / partnerzy	Termin	Wskaźniki
1. Profilaktyka i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> 1. Systematyczna analiza „Niebieskich Kart” i statystyk dotyczących przemocy domowej na terenie gminy. 2. Prowadzenie lokalnej bazy danych o skali zjawiska przemocy domowej. 3. Publikowanie na stronie internetowej gminy i GOPS oraz w gablotach informacji o lokalnym systemie wsparcia. 4. Organizowanie zajęć profilaktycznych w szkołach i przedszkolach. 	Główny: GOPS Partnerzy: Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, GOK, GBP, Policja, GKRPA.	2026-2030 (ciągłe)	<ul style="list-style-type: none"> • liczba analiz • liczba zajęć • liczba wydarzeń
2. Rozwijanie działań pomocowych na rzecz osób doznających przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> 1. Przyjmowanie zgłoszeń o przemocy domowej i niezwłoczne wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”. 2. Powoływanie i praca Grup Diagnostyczno-Pomocowych. 3. Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa (prawnego, psychologicznego). 4. Monitorowanie sytuacji rodzin. 5. Udzielanie 	Główny: GOPS Partnerzy: Zespół Interdyscyplinarny, PCPR, Policja, Prokuratura, sądy, służba zdrowia.	2026-2030 (interwencyjne)	<ul style="list-style-type: none"> • liczba NK • liczba osób objętych pomocą • liczba porad • liczba interwencji art. 12a

	<p>wsparcia materialnego (zasiłki celowe).</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6. Zbieranie materiału dowodowego i kierowanie zawiadomień do organów ścigania. • 7. Zapewnienie bezpieczeństwa dzieci (art. 12a). <p>Art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej umożliwia pracownikowi socjalnemu, w asyście policji i z udziałem lekarza/ratownika, natychmiastowe odebranie dziecka z rodziny, jeśli bezpośrednio zagrożone jest jego życie lub zdrowie . Dziecko umieszczane jest u najbliższych (niezamieszkujących wspólnie), w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 8. Informowanie o schronieniu. 			
<p>3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 1. Motywowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych. • 2. Kierowanie wniosków o zobowiązanie sprawców do udziału w programach. • 3. Rozmowy motywujące (uzależnienia), wnioski do GKRPA. • 4. Monitorowanie zakazów zbliżania się i nakazów 	<p>Główny: GOPS Partnerzy: Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA, PCPR, sądy, kuratorzy, Policja.</p>	<p>2026-2030</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba uczestników prog. kor-ed. • liczba wniosków GKRPA

	opuszczenia mieszkania.			
4. Podnoszenie kompetencji służb	<ul style="list-style-type: none"> • 1. Organizowanie szkoleń i warsztatów dla Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Diagnostyczno-Pomocowych. • 2. Organizowanie spotkań grup diagnostyczno - pomocowych i superwizji. 	Główny: GOPS Partnerzy: Zespół Interdyscyplinarny, PCPR, Policja, GKRPA.	2026-2030	<ul style="list-style-type: none"> • liczba szkoleń • liczba przeszkolonych osób

10. MONITORING, EWALUACJA I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitoring realizacji Programu będzie prowadzony w sposób ciągły przez cały okres jego obowiązywania. Koordynatorem monitoringu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmie Śląskim we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym. Monitoring obejmuje w szczególności:

- zbieranie danych ilościowych i jakościowych od instytucji realizujących Program, analizę statystyk dotyczących procedury „Niebieskie Karty” i udzielanej pomocy, opracowywanie corocznych sprawozdań z realizacji Programu.
- Ewaluacja Programu będzie prowadzona w trybie rocznym (podsumowanie działań i wskaźników za dany rok).

11. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

Realizacja Programu będzie finansowana przede wszystkim ze środków budżetu Gminy Chełm Śląski, przeznaczonych na zadania z zakresu pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych zadań własnych gminy.

Dopuszcza się możliwość finansowania działań Programu z:

- środków pochodzących z programów rządowych i samorządowych, środków Unii Europejskiej i innych funduszy zewnętrznych, grantów, dotacji, darowizn oraz środków przekazywanych przez organizacje pozarządowe i partnerów społecznych.
- Wydatki związane z realizacją Programu będą planowane i rozliczane w ramach odpowiednich działów i rozdziałów klasyfikacji budżetowej gminy.

12. OKRES REALIZACJI I POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Program obowiązuje w latach 2026–2030. Realizowany jest na terenie całej Gminy Chełm Śląski. Nadzór nad realizacją Programu sprawuje Wójt Gminy Chełm Śląski.

Zmiany w Programie mogą być wprowadzane w formie uchwały Rady Gminy Chełm Śląski, w szczególności w oparciu o wyniki ewaluacji, zmiany przepisów prawa lub istotne zmiany w sytuacji społecznej gminy.

Program stanowi załącznik do uchwały Rady Gminy Chełm Śląski w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026–2030”.